

est prateritus, sic ipso iure nullum iuxta text. in l. inter cetera, ff. de liber. & posth. & in l. cum apud, ff. eodem, text. in l. ff. de iniust. rupt. & in princ. supra de exheredat. lib. Nam cum dominus bonorum paternorum necessario per legem in filium continuetur, non potest pater alium heredem & dominum facere, nisi prius prius filium tali dominio, quia alias videretur testari de reb. alienis, & duos heredes in solidum facere, & sic duos dominos ejusdem rei, quod est contra jus: ita Bart. in d. l. in suis, nu. 7. idem Bart. in repet. l. pater filium, nu. 8. & in lectura, n. 2. ff. de inoff. testam. quam esse communem testatur Ant. Gom. d. nu. 18. & sic inquit Bart. vbi supra, cum hac ratio cesseret in matre, & in ascendentibus ex linea materna, quia dominium bonorum ipsorum non continuatur in descendentes ex defectu iustitiae, non est necessaria in eis exhereditatio, sed prateritio pro exheredatione habetur, ut sunt iura vulgaria Sed rationem hanc Bart. & communem late reprobatur Paul. de Castr. in d. l. in suis, nu. 6. & 7. & latius idem in repet. l. si filius, qui in potestate, nu. 2. ff. de liber. & posth. pluribus fundamentis, & inquit Iaf. in d. l. in suis, nu. 43. quod eam omnes alij ibi indifferenter reprobant, & quod communiter reprobatur, & idem Iaf. in d. l. inter cetera, nu. 11. vbi transit cum reprobatione.

Primo, quia filius in vita patris non habet dominium rerum suarum, sed solum imaginarie est dominus habitu, & non actu, ut probat d. l. in suis, quia vivo patre nullum jus habet in ejus bonis, l. si impuberi, ff. de collat. bonor. ibi. Præmatura enim hæc est species, & c. & l. z. §. inter dum, ff. de vulg. & pupill. S. igitur pater alterum instituit, videtur potius impedire acquisitionem sciendam in filium, quam eum priuare, quod facilius fieri potest argum. l. pater furiosus, ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iur. item, quia si prædict. ratio communis esset vera, sequeretur, ea attendita, cum dominium omnium bonorum continuetur in filium, oportere, si pater relinquat legitimam tantum filio, eum exheredare in reliquo, quod tamen est falsum, ut in l. Papinianus, §. quoniam autem quartam, ff. de inoff. testam. Quinimo si non totam quartam pater filio relinquebat olim, testamentum non erat nullum, sed agebatur querela, hodie per jus agendi ad supplementum, ut probat text. cum sua materia in l. omnimodo, C. de inoff. testam. item, quia si considerationem supradictam per Bartol. iura habuissent, non constituerent differentiam inter præteritiones masculorum & feminarum, cum in utroque continetur dominium: & tamē olim fiebat hæc differentia, ut in l. maximum vitium, C. de lib. præt. vel exhered. item etiam & postremo, quia si communis ratio esset vera, sequeretur, quod si in hereditate nulla essent bona, præteritio filij non redderet testamentum nullum, quod est falsum, argumento text. in l. libertus, qui soluendo, ff. de bon. libert. vbi probatur, quod præterito patrono à liberto, qui non erat soluendo, competit bonorum possessio contra tabulas aduersus scriptos heredes, & reddit text. rationem, quia multi casus euenire possunt, quibus expediat patrono petere bonorum possessionem, alios, quamvis æris alieni magnitudo, quam libertus reliquit, facultates patrimonij ejus excedat, veluti si prædicia sint aliqua ex bonis liberti, in quib. majorum patroni sepulcra sunt, &c. Ergo ita in proposito dicendum est: de quo interesse rerum majorum est text. ordinarius in l. si in emptione, ff. de minorib. vbi est in materia.

Et ideo idem Paul. de Castr. in repet. d. l. si filius, qui in potestate, n. 6. ponit suam rationem, quare testamentum, in quo filius in potestate est præteritus, sit ipso iure nullum. Et inquit ipse, quod pater prætereundo filium, dupliciter peccat: Primo contra officium pietatis

& naturæ: Nam hereditas patris est debita filio iure sanguinis & naturæ, l. scripto pass. und. lib. & in l. si. C. de codicill. l. cum ratio, ff. de bon. damn. Item, peccat veniendo contra solemnitate iuris: Nam inter cetera, quæ ad testamenti solemnitate requiruntur, est, curare de filijs instituendis, vel exheredandis, ut in d. l. inter cetera, cum similib. Vnde infertur primo secundum Paulum, quod cum remittitur solemnitas hæc ciuilibus in testamento prætereundo filium, non facit testamentum nullum, prout est in milite, l. si cui certis, C. de testam. milit. Secundo infertur, quod cum in relictis ad pias causas, remittatur iuris postitui solemnitas & sterue in terminis mere iuris gentium, præteritio filij, non reddet testamentum nullum, dum tamen, ne pater contra officium pietatis testetur, aliquid saltē iure legati filio relinquat: aliter enim Ecclesia talē institutionem non reciperet, quia qui filium exheredare vult, Ecclesiam autem instituere, alium querat pro consilio, quam Augustinum, ut in c. si. n. 17. quæst. 4. gl. in l. Papinianus, §. Imperator, ff. de inoff. testam. At vero mater, inquit Paulus, prætereundo filium, testatur contra officium patrum tantum, quia talis solemnitas de iure ciuili non requiritur in testamento matris, quia magis debita est hereditas patris filio, quam matris: quia pater est principium generationis, præbet enim materiam, mater formam, & prior est materia, quam forma, & ibi latius ipse Paulus philosophatur: & hæc rationem Paul. de Castr. in summa, quare testamentum, in quo filius in potestate est præteritus, sit nullum, dicit communem in effectu Iaf. in d. l. in suis, nu. 41. Sed aduerte, quod secundum Philosophos, in generatione mulier præbet materiam, & pater formam, ut tradit Boer. dec. 241, nu. 7. & præterea ita audiui à quodam Philosopho, & ita Paulus in hoc fallitur.

Ecce igitur in re hac duas rationes communes, vniuersisque sequatur, quam maluerit, & quæ sibi verior visa fuerit, mihi vero posterior verior videtur, si autem prima placuerit alicui, sciat, eam ab impugnationibus Pauli defendi per Iaf. in d. l. si filius, qui in potestate, n. 16. & 17. post Alex. quem refert, & eundem Iaf. latius in d. l. suis, n. 41. & sequentibus qui dicit d. n. 41. quod illa prima ratio Bar. est de mente & visceribus illius l. fundamentalis & tenenda: ratio autem Pauli persuasiua, licet idem Iaf. in d. l. inter cetera, nu. 11. transeat cum communi reprobatione Bart.

Vterius & quinto principaliter ex regula nostri text. & similitum inquit eleganter gloss. in authent. de trient. & sequit. §. i. verb. debuit, collat. 3. quod legitima non tantum est debita filijs in vita patris, sed etiam filius dicitur dominus patre viuente: idem etiam tenet gl. in aub. de hered. & Falc. in §. si quis autem non implens, verb. auferri, collat. sed hæc gl. falsæ sunt: Nam imo legitima non est debita filijs in vita patris, sed quasi debita, & ipsi, patre viuente, non dicitur domini, sed quasi domini, ut clare constat ex his iuribus, que per dictionem, Quasi, & Quodammodo, loquuntur, & præterea est text. expressus & optimus in l. si. pen. C. de curat. furios. ibi. Que quasi debita ad posteritatem suam deuoluntur: ad idem est text. in l. unic. ibi. Tanquam debita, C. de his qui ant. apert. tab. & ita gloss. illas testatur magis communiter reprobari, D. Antonius de Menelles in l. 3. n. 34. ad si. C. de iur. & fact. ignor. post Imol. Cæpol. & Iaf. quos refert, & testatur communiter reprobari Paulus de Montepico in l. in quartam, n. 56. ff. ad l. Falcid. & Joan. Orosc. in l. non impossibile, nu. 22. ff. de pact. & ita in specie per supradicta iura, quod legitima filijs in vita patris non sit debita, sed quasi debita, tenet gl. ordinaria, & quæ communiter allegari solet in d. l. 3. C. de iur. & fact. ignor. in verb. nullis rationibus. quam ibi, pluribus relatis, testatur esse communiter approbatam dominus

dominus meus num. 32. & sequitur gl. illam Bart. in rep. l. si rogator, nu. 14. ff. de adopt. vbi Ioan. Orosc. num. 129. testatur communem.

90 Ex quibus & omnibus infertur optime, quod cum filius non sit vere dominus in vita patris, neque ei sit debita legitima, si delinquat filius, non tenebitur pater legitimam suam soluere pro condemnatione delicti ipsius filij, quia pater adhuc nihil debet, & præmatura est species, & c. ita tenet Bart. per text. ibi. in l. si impuberi, verficul. vltimo ille text. ff. de collatione bon. cuius opinionem plures referens testatur esse communiter approbatam dominus meus in d. l. 3. nu. 33. qui existimat, grauius errare Martinum Laudensem tenentē contrarium in filio committente crimen Læsæ Maiestatis: eandem etiam opinionem testatur communiter approbatam Mench. de success. creat. §. 20. nu. 285. verfic. fallit, & sequitur Couar. succ. allegans lib. 2. var. resol. c. 8. num. 7. col. 2. illius numeri, & sequitur etiam Iaf. in l. 1. n. 33. ne quis eum, qui in ius voc. est, 30. exim.

91 Quæ tamen communis opinio limitari debet, nisi statuto caueatur, ut pater teneatur soluere condemnationem pro filio, quia tunc tenetur: ita gloss. in Rubrica, C. de decret. decur. lib. 10. cuius opinionem plures referens sequitur & testatur communem contra Bal. qui dicebat non valere huiusmodi statutum, dominus meus vbi supra num. 34. & gloss. illius opinionem testatur esse magis communiter approbatam & laudatam Ioan. Orosc. in d. l. non impossibile, nu. 22. vbi alios refert, & testatur communiter approbatam plures etiam referens Mench. vbi supra nu. 286. vltra quos testatur communiter approbat. plures referens Pet. Duenn. in Reg. 56. nu. 2. vbi late agit, cuius temporis ratio haberi debeat quoad æstimationem legitimæ.

92 Quod statutum licet valeat, intelligi tamen debet de pœna pecuniaria, secus vero de corporali, quia huiusmodi statutum obligans patrem ad pœnam corporis, non valeret secundum Ioann. Orosc. vbi supra, & testatur communem plures referens dominus meus vbi supra, qui etiam alia dicit in proposito, scilicet, quod posset quidem statutum obligare patrem pecuniariter vltra legitimam, & quod tale statutum est intelligendum de filijs legitimis tantum, vel de naturalibus tantum.

93 Sed vnâ est, quod in proposito scitu dignissimum cenleo: Quod si pater, licet non teneatur, soluit tamen ex voluntate condemnationem pro filio, an postea filius conferre teneatur post mortem patris alijs fratribus, quod pro suo delicto pater communis soluit? Elegans est profecto & practicabilis quæstio, quam vidi iam ex facto semel agitari, & in hoc Bartol. in l. Strychus, n. 2. ad fin. ff. de pecul. legat. ponit elegantem distinctionem scilicet, quod aut pater soluit ex necessitate, quia fideiussit pro filio, & tunc computabitur in partem legitimam ipsius filij, & sic cõferre teneatur, per iura, quæ ibi allegat. Aut soluit non ex necessitate, sed voluntarie, quia pro eo non fideiussit, neque per statutum ciuitatis cogebatur, quæ est nostra quæstio, & tunc inquit Bart. pater videtur causa pietatis concedere, nec à filio poterit repeti, neque teneatur conferre, argumento l. i. C. de negot. gest. nisi filius haberet peculium, & pater esset eius legitimus administrator, quia tunc in dubio videtur administrator nomine soluere: cuius Bartol. opinionem in hoc sequuntur Bald. in authent. ex testamento, nu. 13. C. de collat. & ibi Roman. nu. 19. dicit communem Alexan. in l. in quartam, nu. 23. ff. ad l. Falcid. sequitur simpliciter Paulus de Montepico ibi, nu. 286. Hanc etiam dicit magis communem, & sequitur Anton. Gom. in l. 29. Tau. nu. 20. quæ opinio in Regno Portugal. approbata est lib. 4. ordin. §. 77. nu. 6. inci. nem. menos, & ita est tenendum, licet contrariam opinionem, imo quod impu-

tur in legitima filij, teneat & dicat communē Fabianus in authentica nouissima, nu. 106. C. de ineffic. testam. & eam dicat veriorē Rip. in d. l. in quartam, n. 183. vbi refert Fabian. vbi supra, dicentem esse comunem: sequitur hos duos referens Petr. Duenn. in regul. 22. v. 1. 4. eisdem secundas communes opiniones, earumque auctores refert, hanc secundam opinionem late probans Mench. de success. creat. §. 30. nu. 220. & seqq. quam etiā nouissime sequitur Ayora in tract. de partu. 2. p. 9. 17. per tota, quando pater soluit magnam quantitatem pro condemnatione filij, vel protestatus est, aut aliter ex ea voluntate constitit, quod in legitimam impuatur: secus si sit parua quantitas, & n. 44. idem probat in eo, quod pater expendit pro obtinenda remissione à parte in fauorem filij delinquentis. Sed prima opinio est tenenda in iudicando & consulendo, & ita iam ipse ex facto consulens respondi non semel.

Quod ipse (saluo meliori iudicio) limitarem eo casu, quo pater prius fecisset meliorationem tertij & quinti bonorum suorum in alterum filium, vel nepotem irrevocabiliter, illis modis, quos infert, l. 1. & l. 4. 4. Taur. hodie l. 1. tit. 6. & l. 4. tit. 7. lib. 5. Nonne Receptatio. Nam tunc cum pater non possit facere duas donationes tertij & quinti metam excedentes, & non possit vilo modo prejudicare filiis in plus quā in vno tertio & quinto, ut in l. 28. Taur. hodie l. 1. d. tit. 6. & in alijs Regis legib. probatur huiusmodi filius delinquens tenebitur conferre condemnationem, quam pro eo soluit pater, etiā volens, & hoc casu poterit saluari secunda communis opinio supradicta: hac vero melioratione non facta, non tenebitur conferre condemnationem tanquam sibi donatam, sed imputabitur in tertium & quintum, in quibus eum poterat pater meliorare, & si excedat, excessus computabitur in legitimam, ut in l. 26. Taur. hodie l. 1. d. tit. 6. Si vero pater prius fecerat præd. meliorationem reuocabiliter, existimo quidem satis videri reuocatā pro quantitate condemnationis, quā voluntarie soluit pro hoc filio delinquente, & hæc quantitas condemnationis solua, & melioratio prius facta, reducentur ad vnū tertium & quintum bonorum patris, & in amplius non valebit melioratio, quam reliquum fuerit, demta condemnatione ex tertio & quinto, argum. d. l. 28. Taur. quæ hodie est. d. l. 12.

94 Erit tamen non incongruū videre iam, quod pater non teneatur soluere condemnationem pro delicto filij, & utrum confiscatio & publicatio bonis filij, conferatur confiscatæ legitimæ ipsius sibi quasi debita in vita patris, cum pater tempore sententiæ viueret, ita ut post eius mortem sicut capere præd. legitimam, ex condemnatione facta in vita patris? In quo dicendum est, quod non, ex omnib. suprad. quia tempore delicti & sententiæ filius nihil habebat, neque eius pater pro eo tenebatur. Itē & secundo, quia confiscatio ad bona futura non extenditur, ut resoluit Ant. Gom. 3. tom. c. si. n. 1. & in specie in quæstione nostra hæc opinio tenet Couar. post tres Dd. quos refert lib. 2. var. resol. c. 8. n. 7. col. si. illius n. Vnde infertur, perperam dixisse Martin. Laudem in tract. de crim. les. maiest. quod filius committit crimē Læsæ Maiest. amittit legitimam sibi obtenturam in bonis patris, & ita inuenio, quod eum reprobat dominus meus in d. l. 3. nu. 33. & 34. C. de iur. & fact. ignor. & quod confiscatio non extendatur ad bona futura, nec filius sit herede repudiante, succedat in iure adeundi delinquenti cõpetente, nisi sit in crimine Sodomie, videndus est Tell. Fern. in l. 4. Tau. n. 48. & seqq.

95 Sed & An in prauis iudicijs iniuriati offensi, & iura sibi competentia per sententiam condemnatoriam, transfactam in rem iudicatam aduersus delinquentem, latam ob delictis, possit filius hereditatem matris sibi postea delatam repudiare, vel non obstante præd. repudiatione possit fieri exsequio

pro illa condemnatione virtute dicta sententia in bonis illius hereditatis materna delata filio delinquenti: Videndus est omnino G egor. Lopez in l. 12. tit. 10. part. 5. in gloss. En-gannofamente, vbi refert, quæstionem hanc in Consilio Regali se vidisse agitari & decisum fuisse, quod fieret exsecutio in dictis bonis, non obstante præd. repudiatione, per ea, quæ ibi ipse adducit. Egi ipse latius alibi de hoc ultimo, & ideo amplius hic super eo non immoror.

96 Ultimo, tex cõmuni reprobatione dictatum glos-sarũ infero singulariter ad intellectum tex. in l. vt de-bitũ, C. de heredit. act. que lex dicit & probat, quod creditor institutus debitore, possit acceptare & retinere debitũ suum, & repudiare hereditatẽ, vt tex. ille mi-nime procedat in filio suo respectu legitime, quam non poterit retinere repudiata hereditate; Nam cum lex illa loquatur in vero creditore, extendenda non est ad improprium, provt est filius in vita patris, cui text. ita respondet Alexand. in addit. ad Bartol. in l. ge-ris. ff. de acquiren. hered. sub litera F. column. secunda illius additionis, vbi Bartolus tenet hæc illationem, & idem Bartol. in l. quia poterat, nu. 5. ff. ad Trebellian. idem Bartol. in l. pro herede, §. 1. ff. de acquiren. heredit. quam opinionem plurimos, imo infinitos allegans, & bene amplians, testatur esse communem dominus meus vbi supra, num. 35. & Covarru. in cap. Raynutius, §. 1. numero 11. de testamen. dicit etiam communem Rip. in l. 1. nu. 157. cum duobus sequentibus ff. de vulgar. & pupill. & Tiraqu. de primogenitura quæst. 77. numero quinto, vbi affirmat, in puncto iuris non esse recedendum ab hac opinio-ne, quam etiam defendit Ioann. Crorus in l. nemo po-terit, nu. 89. ff. de legat. sequitur Marant. in repet. l. is po-terit, nu. 6. ff. de acquir. hered. dicit veriorẽ & receptio-rem plures allegans Menchac. de success. creat. §. 20. nu. 202. vbi refert plures tenentes contrarium, alios et-iam refert pro contraria parte dominus meus vbi su-pra, & Tiraq. vbi sup. q. 55. col. 2. vbi innuit, hanc secun-dam opinionem esse communem, & tenet eam Fab-ian. in d. aurb. nouissima, nu. 150. sed eorum fundamen-tum, scilicet d. l. vt debitum, corruit, vt supra dictum est, sicuti etiam nihil probat l. si quando, §. & generali-ter, C. de inoffic. testam. cui respondet Couar. de pact. in 6. in 3. p. §. 3. num. 3. fol. 120. col. 1. cuius solutionem non refe-ram vt ad illud progrediamur.

97 Illud tamen addendum est, quod iure Regio in a-lia casu per l. 1. Taur. quæ hodie est l. 5. tit. 6. lib. 5. No-ue Recop. dispositum est, quod filius melioratus possit acceptare meliorationem & prælegatum, ceteraque bona repudiare. Cui legi plurima circa eius necessa-riam intelligentiam accommodare possem, sed quia nec locus, nec tempus occasione præstant, omittam ea, alibi volente Deo dicturus.

98 Vterius & sexto principaliter ex nostro text. cum similib. inferitur id, quod eleganter Bal. tradit in l. cum hereditas, C. de post. colligens id ex l. ibi verb. successeritis scilicet, quod vbi est suus heres, ibi nunquã datur he-reditas iacens, quia existẽtia sui heredis inducit cõ-tinuationẽ dominij sine aliquo medio, per hæc iura: quam opinionẽ tenet gl. expressius in l. si alium, §. in extraneis, verb. hereditatem ff. de hered. inst. ibi: Quia post mortem statim est heres, etiamsi non adeat, gl. optima in l. quæstram, §. presente, gl. fi. ff. de legat. 1. vbi inquit, quod in herede necessario inter mortem, & hereditatis acqui-sitionem, nullũ est remedium, & ibi notat Bart. in fina-lis verbis, pro qua sententia & conclusione est præter-ea tex. optimus in l. si post mortem, in principio, ibi, Præ-terquam, & ff. de legat. 1. vbi probatur, quod legatum factum seruo alicuius post mortẽ domini sui, si in ead-ẽm causa durauerit seruus, pertinet ad heredem do-mini, etiam si testamento domini libertatẽ seruus cõ-

sequatur, quoniam antecedit legatum quã heres ali-quis domino existat, quo fit, vt legatũ acquiratur he-reditati iacenti, & in secundo casu non, quia nulla he-reditas iacebat, sed ipsimet legatario, qui statim post mortem domini est heres, & ita notat ad hoc tex. il-lum Bar. ibi, nu. 1. l. 1. ff. de legat. 1. & 7. dicens, quotidie allegari ad hoc tex. illum secundum Bal. & illam gl. in d. l. cum hereditas, dicit nobilitatem Iaf. in d. l. si filius heres, nu. 10. ff. de lib. & posthum. vbi non meminit alterius gl. quæ expressior est, sequitur etiam amplians Menchac. de success. creat. §. 21. nu. 246. vltra quem dicit communem plures referens Ant. Gom. 1. tom. 1. c. 9. nu. 17. quẽ & Mẽch. referens testatur veram & communiter approbatam opinionem illius glos. D. Anton. de Padill. in l. eam quam nu. 2. C. de fideic. eandem etiam glos. dicit valde notabilem idem Iaf. in d. l. in suis, num. 10.

Et ex ea inferat ad prædicam cum Bald. vbi supra, quod si quis ageret eo casu contra hereditatem iacẽ-tem, succumberet, & per hoc inferet & 2. cum Aret. di-cens esse valde notabile, quod non debet dari curator huiusmodi hereditati, quia existẽtia sui heredis in-ducit cõtinuationẽ dominij sine aliquo medio, & in-quit in hoc vltimo esse hanc quæstionem pro amico, quia Salycet. & Paul. de Cast. in d. l. cõ hereditas, tenet cõtrariũ, imo quod possit dari curator, & reuera Sa-lycet. ibi, nu. 2. & Paul. de Cast. nu. 3. tenent, quod pro-pter beneficium abstinendi, quod hodie à prætorẽ habet filius, de quo infra statim dicam, redigitur ad in-stit. emancipati, & ita poterit dari curator eius here-ditati, quia filius à creditoribus conueniri non pote-rit, nisi probetur immisio vel aditio, quos sequitur Ant. Gomez d. nu. 17. & sic inquit Paul. de Cast. quod dictum Bal. ibi est potius inutile, quã vtile, & dicit Salyc. cautelam esse ad tollendum omne debium, vt filius suus conueniatur à creditoribus, & si dicat se deliberare vel nondum heredem esse, sequitur, quod vitur beneficio sibi concessio, & poterit curator dari. Hæc sunt, quæ Dd. dicunt in hoc articulo.

Ego vero latius intendo articulu hunc tractare, & ostendam, quomodo hæc non sit quæstio pro amico, neque quodlibetia, sed imo eius veritas consistet in v-no tantum casu, & vt eam dignoscamus, videtur mihi longius aliquantulum trahendũ, & ita pẽdere ab in-telleu illius q. quã Dd. sup. citati præcõstituta habet:

An hodie attendo iure prætorio, seu iudum quod bene-ficium abstinendi datur suis, iuxta magis communem & veriorẽ sententiam, qua habet esse introducẽtum de iure præ-torio, & non civili, vt per istum tex. in vers. sed & his permi-sit prætor, quam aliis iuris partibus & argumentis, lassime omnium concludit Anton. Gom. 1. tom. 1. c. 9. num. 21. credito-res hereditarij possint statim conuenire ipsum filium tan-quam heredem necessariũ patris, etiam antequam se im-misceat, nec ne? Nam si possunt, constat quidem, cura-torem dari non posse: si vero non possint, constat pos-se dari. Propterea rei intelligẽtia præsuppono, prius prætores hoc beneficium suis concessisse, ne obstructi bonis & debitis patris essent, vt volẽtes possent abstinere ab eius hereditate, tex. est in vers. sed & his permisit prætor, infra proxim. alias est §. per se, & in l. necessarij, cum similib. ff. de acqu. hered. Hoc sic breuiter præhabi-to, in quæstione præfata videtur quidẽ primo dicen-dum, quod creditores habeant intentionem funda-tam contra filium, iuxta illud Paul. Filius: Ergo heres, & per tex. in d. l. necessarij, in princ. vbi probat tex. ideo suis datum esse hoc beneficium, vt quamuis creditoribus heredi-tariis iure civili teneantur, si velint derelinquere heredita-tem, &c. Ecce ergo tex. expressè probantem, quoad hoc vt contra eos actio non detur, debet se prius abstinere: Ergo antequam id declarent, etiamsi se non immi-scuerint, poterunt conueniri, vt probat clare text. dum

dum dicit, vt quamuis creditoribus hereditariis iure civili n. 3. inquit, quod omnes ita tenent, & tenet etiam gl. teneantur, & ita dicit gl. ibi, verb. teneantur, facit hoc val-de pro sententia quorũdam, qui dixerunt, filium ex-sistentem in potestate effici suum heredem & neces-sarium, & statim teneri creditoribus, licet gl. ibi hanc opinionem non teneat, & sic hæc prima habet: Quod licet filius suus possit se iure prætorio abstinere, & sic non teneri creditoribus, tamen dum deliberat, & se nõ abstinet, poterit conueniri. Secũdo facit, quia de iure civili filius statim ipso iure est heres patris, vt probat noster text. cum similib. & licet beneficium abstinendi sit ei cõcessum à iure prætorio, non tamẽ per hoc desi-nit esse heres, antequam de abstensione constet, vt est tex. pulcer in d. l. 1. §. qui sit in potestate, ff. si quis omis caus. testam. vbi dicitur: Qui sunt in potestate, statim heredes sunt seu ab intestato, seu ex testamento, nec quod se abstinere possunt, quicquam faciunt. Ergo, &c. Tertio, facit text. in l. ita tamen, §. si pater, ff. ad Trebell. vbi fideicommissarius hoc potest: Igitur & creditor. Quia fideicommissa-rius creditor est, vt probat per conjunctionem duarũ legum. Quod t argumentũ vãlidũ est in iure, vt fo-let ad hoc allegari tex. in l. Gallus, §. ille casus ff. de lib. & posth. & tradit late Euerar. in cent. legal. c. 11. fol. 61. Nam dicit text. in l. creditoribus, §. ff. de verb. sign. creditores esse, quibus aliquid debetur ex quacunque actione vel persequutione: & tamen olim fideicommissa petebã-tur persequutione & officio iudicis, vt est tex. in l. pe-cunia, 178. in ordin. vers. persequutionis, ff. de verb. sign. Igi-tur, &c. Et ita inuenio, quod hanc primam opin. sen-sit & voluit gl. ordinaria in aurb. vbi, qui obligatas se perhib. hab. res minor, §. vt autem, verbo, parentes, collat. 6. quam opinionem sequuntur plures relati per Ant. Gom. 1. tom. cap. 9. n. 25. & vltra eum adde, quod hanc opinionem dicit communem Vleramontanorum An-gel. in tract. fuitat. in q. 9. nu. 55.

103 Sed t his omnib. non obstantibus, in contrarium est verior & communior opinio, imo quod si creditores agant contra filium, & in processu non cõstet de im-missione, etiamsi de abstensione non appareat, filius absoluat, & nihil valeat prædicta petio. Primo quidem & principaliter per tex. in d. §. sed & his per-misit prætor, & in l. si filius, qui patri, ff. de vulgar. & pupill. vbi probatur, ideo prætorẽ concessisse huiusmodi beneficiũ suis, vt potius patris bona, quam ipsius filij inquietarentur à creditoribus, & vt ab oneribus eos liberaret: Igitur conueniri non possunt, secundum Paul. de Cast. in d. l. si filius, qui patri, qui ita inducit text. illum, quem ad hoc dicit meliorem juris Ant. Gom. vbi supra. Secũdo facit, quia cum istud benefi-cium abstinendi sit à iure inducẽtum non requiritur, quod exprimat vel apponatur ab homine, sed semper operatur effectũ suum, nisi constet de immisione filij, vt probat text. pulcherrimus in proposito l. ei, qui se ff. de a. quir. hered. cuius verba sunt hæc: Et qui se non immiscuit hereditarij patris, siue maior sit, siue minor, non est necesse prætorẽ adire, sed sufficit se non immiscuisse here-ditati: Ergo expresse probatur ibi hæc opinio. Ter-tio, est text. expressus in l. 1. C. si minor ab hered. se abst. vbi probatur, quod si filius non se immiscuit heredi-tati patris, non tenetur, quia tutus est ipso iure prop-ter beneficium abstinendi concessum à prætorẽ, neque requiritur aliqua protestatio vel declaratio filij. Sed & sunt alia, quæ satis vt gent, licet hæc magis, quæ referuntur per Doctores infra alleganda, & ita hæc opinionem tenet gl. supra allegata in d. l. necessarij, re-spondens text. ibi, quem supra induxi pro contraria parte, dicens, esse intelligendum iuxta supradicta, & ibi quoque eandem sententiam tenet Bart. & idem Bart. in d. l. si filius, qui patri, n. 6. tenet etiam gl. in l. si cum dotem, §. transgrediamur ff. solut. matrim. vbi Paulus

z in d. l. 1. & in d. §. si pater gl. 1. & hæc est communis o-pinio, vt plurimos referens testatur Anton. Gom. vbi supra, vltra quem hæc dicit esse veritatem Angel. in præ-senti, n. 8. & hanc dicit magis communem opinionem Iaf. in d. l. ei qui, nu. 1. & ante eum Alex. in d. §. si pater, col. 1. & testatur esse receptiorem sententiam Viglius in præsent. n. 8. & si. & ita est tenendum, per quæ patet responsum ad omnia iura supra allegata pro prima opinione: hanc etiam opinionem tenet & dicit com-munem & magis communem pluribus relatis Rol. a Val. conf. 20. n. 18. & 20. lib. 1.

106 Quæ t communis opinio intelligitur, vt procedat non tantum, quando filius conuentus à creditoribus non comparet in iudicio, vel negat se heredem, sed etiam si subeat iudicium, & offerat se liciti, respon-dendo & litigando cum creditoribus, quia in ientio & propositum communis opinionis est hoc, quia a-liiã si filius negat se heredem, vel confiteatur, res est clara, & ita tenent post alios, quos refert Ant. Gom. vbi supra, ad si d. n. 25. contra Bald. dicens, esse notandum & vtile in practica, & hanc opinionem in terminis testatur magis communem alios allegans Rol. a Val. d. conf. 20. nu. 20. Et ita fit & seruatur communiter in practica, quia nisi probetur & constet in processu, si-lium adisse hereditatem, vel se ei immiscuisse, nõ sit aduersus eum condemnatio, sed absoluitur à petitis. Et ita soleo semper ipse cum sum aduocatus actoris, facere interrogationes & positiones additionis here-ditatis, vel immisionis factæ per filium.

107 Et t ex omnibus supradictis iuxta istam secundam veriorẽ & receptiorem sententiam inferitur, veram quidem esse opinionem Salyc. & Paul. in d. l. cum he-reditas, contra Bald. & Iaf. vbi supra, existimantium, bene posse dari curatorem hodie hereditarij suorum propter beneficium abstinensionis prætoris eis con-cessum, cum non statim tanquam heredes conueniri possint. Sed contra hoc est vrgens difficultas in pro-posito: Nam si debet dari curator huiusmodi bonis, necessario debet requiri filius suus, vt adeat & res-pondet de iuris hereditatis.

108 Vnde t cum jus adeundi duret triginta annis, vt est gl. per text. ibi in l. licet, C. de iur. de lib. & ibi commu-niter Dd. gloss. etiam in l. 1. ff. de acqu. hered. & ibi etiam communiter Dd. & hæc est communis opinio, vt plu-rimos referens testatur D. Ant. de Menell. in l. 3. n. 4. C. de iur. & fact. ignor. & n. seqq. vbi etiam dicit esse comu-nem, quod jus immiscendi in suis duret alijs triginta annis, & latissime etiam Ant. Gom. 1. tom. c. 9. n. 18. vbi ampliat & limitat. Cũ hoc igitur ita sit, videtur, quod nunquã, aut sero possit dari curator prædictis bonis, & sic creditores hereditarij maxime molestabuntur in dilatione ita longa petitionis suorum debitorum, & præjudicantur ob temporis moram.

109 Quia t iudex huiusmodi tempus adeundi abbre-uiare minime poterit, vt est bonus text. in l. si quis in-stituatur heres, §. 1. ff. de hered. inst. vbi probatur, quod si heres scriptus sub conditione potestatiua, distule-rit illam adimplere, erunt partes prætoris, vt inquit tex. vt imitetur edictum suum, illud nempe, quo præ-finit tempus, intra quod adeatur hereditas, per quẽ text. hoc tenet ibi Bart. nu. 1. dicens: Per hoc se fecisse cessare mille processus, & idem Bart. in l. 1. §. ait prætor, n. 5. ff. de iur. delib. Quid dicendum?

Sed contra illum tex. & Bar. opinionem est tex. ex-pressus in l. si curatoris C. de iur. del. vbi probatur quod iudex potest moderari tempus datum ad delibera-ndũ. Ideo pro vera concordia, & resolutione huius dif-ficultatis, dicendum est, quod iudex potest abbreviare prædictũ tempus ad instantiam creditorum, ad hanc